

DOKUMENTY A MATERIÁLY

FRANCOUZŠTÍ GENERÁLOVÉ NA SLOVENSKU A PODKARPATSKÉ RUSI (1919 – 1925)

J IŘ Í F I D L E R

FIDLER, J.: French Generals in Slovakia and Ruthenia (1919 – 1925). *Vojenská história*, 4, 3 – 4, 2000, pp 79 – 86, Bratislava.

In the introductory part the author deals with the brief characteristics of the territory of Slovakia incorporation process into the independent Czecho-Slovak State that was de facto terminated only on 4 June 1920 through the signification of the Peace Treaty between the Treaty Powers and their allies in Trianon. The list of French Generals at the head of senior headquarters of Czecho-slovak defence power in the eastern part of the Czecho-Slovak Republic in 1919 – 1925, is a very interesting part of the material. The material includes also the comprehensive chronological analysis of functional occupation at the Territorial Military Headquarters (ZVV) for Slovakia based in Bratislava, at ZVV for Sub-Carpatian Ukraine in Ushgorod and also at the Division Headquarters No. 9 – 12 for the followed period. Concerning the facts and details the biographies of 7 French Generals are a great contribution. Military History. Slovakia. Sub-Carpatian Ukraine. French Generals.

Území Slovenska a Podkarpatské Rusi bylo definitivně spojeno s historickými zeměmi do rámce Republiky československé po podpisu mírové smlouvy s Maďarskem v Trianonu u Paříže. Než však vláda v Budapešti tento stav, jenž zmenšil území bývalých zemí Koruny svatoštěpánské na méně než polovinu a ponechal třetinu Maďarů mimo Maďarsko, uznala, vedla v roce 1919 se svými sousedy několikaměsíční krvavé boje. Urputnost těchto válečných střetů se násobila díky skutečnosti, že vedle obrany historických a národnostních nároků se na maďarské straně v té době prosazovala i snaha o vývoz revoluce bolševického typu, a to zvláště na sociálně a národnostně nehomogenní a nestabilizované území bývalých Horních Uher, jež se až po začlenění do československého státu mohly bez překážek nazvat Slovenskem a Podkarpatskou Rusí.

Válka mezi Československem a Maďarskem v květnu a červnu 1919 sice skončila na zásah velmocí ve své polovině, aniž by kterýkoli ze soupeřů získal rozhodující vojenskou výhodu, ultimativní požadavek Dohody ohledně stažení vojsk Maďarské republiky rad na původní demarkační čáru však znamenal úplnou negaci maďarských vojenských a politických cílů. Pro československou armádu přišla tato válka v okamžiku jejího budování, v době, kdy rozhodující politické síly země navíc ještě ani nebyly rozhodnuty, zda si nový stát armádu vůbec ponechá, či zda ji nahradí miličnickými jednotkami švýcarského typu. Počáteční neúspěch československých jednotek v konfliktu byl navíc zapříčiněn také nerozhodným velením. V čele většiny vyšších jednotek na původní československo-maďarské demarkační čáře stáli italsí generálové a důstojníci, jejichž postavení v rámci československé armády bylo tehdy skandalizováno, a navíc bylo komplikováno tradičně dobrými vztahy mezi Itálií a Maďary již od poloviny 19. století.

Řešením obtížné situace v československé armádě se stalo rychlé nahrazení italských velitelů jejich francouzskými kolegy. Francouzští generálové a důstojníci měli – na rozdíl od Italů – svůj vztah k Republice československé právně zakotven díky existenci Francouzské vojenské

mise v Republice československé.¹ Navíc se prezident Tomáš G. Masaryk 6. června 1919 dočasně vzdal své pravomoci vrchního velitele ve prospěch náčelníka mise, francouzského generála Maurice Césara Josepha Pellé.² Díky němu dostaly československé jednotky na Slovensku a Podkarpatské Rusi pevné velení, v jehož rámci převzalo funkce velitelů armádních skupin, divizí, brigád a pluků a funkce ve štábech těchto velitelství více než sto francouzských generálů a důstojníků.

Konec válečných akcí v červenci 1919 však nepřinesl do oblasti definitivní klid a československé politické i vojenské vedení se obávalo (vcelku oprávněně) maďarského pokusu o revanš. Maďarsko se stalo nejsledovanějším objektem československé zahraniční politiky i aktivních opatření v oblasti rozvědky. Hlavně proti této zemi vznikla Malá dohoda, první (a jediná) spojenecká aliance, kterou československá diplomacie vytvořila, také první operační plány, které v hlavním štábu – za účinné francouzské pomoci – vznikly, byly právě plány na bojové akce proti Maďarsku. Navíc, i po přechodu československé branné moci na mírový stav, kdy na území Slovenska a Podkarpatské Rusi zůstala dvě zemská a čtyři divizní velitelství, působili zde Francouzi až do roku 1925 v čele značné části vyšších velitelství. Není samozřejmě možné na tomto místě podat úplný přehled všech francouzských generálů a důstojníků, kteří v letech 1919 až 1925 na východě republiky sloužili, proto se naše pozornost zaměří pouze na generály, stojící v čele výše uvedených vyšších velitelství. Pokud provedeme rozbor funkčních obsazení ve sledovaném období let 1919 až 1925, dojdeme k následujícím výsledkům:³

Zemské vojenské velitelství pro Slovensko

Zemské vojenské velitelství pro Slovensko se sídlem v Bratislavě vzniklo 25. října 1919 přejmenováním z velitelství Západní skupiny vojsk. Zahrnovalo celé Slovensko až do září 1925, kdy byl východ země vyčleněn a předán Zemskému vojenskému velitelství v Košicích (Doplňovací okresní velitelství: Bratislava, do května 1920 Komárno, do září 1925 Košice, Levice, do září 1925 Liptovský Svätý Mikuláš, Lučenec, od května 1920 Nitra, od května 1920 Nové Zámky, Prešov, Rimavská Sobota, Trenčín, od května 1920 Trnava, od května 1920 Žilina).

Zemský vojenský velitel:

polní podmaršálek, od 22. listopadu 1919 generál IV. hodnostní třídy Eugene Desiré Antoine MITTELHAUSER (25. říjen 1919 – 31. prosinec 1920), Général de Brigade, od 22. března 1921 Général de Division Pierre Victor FOURNIER (31. prosince 1920 – 20. červenec 1921), generál V. hodnostní třídy Maxmilián PAUK (20. červenec 1921 – 21. srpen 1921), Général de Brigade, od 10. února 1925 generál IV. hodnostní třídy Claude Martin François Joseph SPIRÉ (21. srpen 1921 – 15. září 1925), generál III. hodnostní třídy, od 19. prosince 1927 armádní generál Ing. František ŠKVOR (od 15. září 1925).

Zemské vojenské velitelství pro Podkarpatskou Rus

Zemské vojenské velitelství pro Podkarpatskou Rus se sídlem v Užhorodě vzniklo 25. října 1919 přejmenováním z velitelství Východní skupiny vojsk. Zahrnovalo oblast Podkarpatské Rusi (Doplňovací okresní velitelství: od května 1920 Chust, od května 1920 Michalovce, od

¹K problematice Francouzské vojenské mise v Československu naposledy viz BŘACH, Radko: Příjezd Francouzské vojenské mise do Prahy v únoru 1919. *Historie a vojenství* 46, 1997, č. 2, s. 26 – 48., Týž: První kroky Francouzské vojenské mise v Československu (únor – květen 1919). *Historie a vojenství* 46, 1997, č. 4, s. 3 – 32. Souhrně o problematice viz SCHRAMM, Tomasz: Francuskie misje wojskowe w państwach Europy środkowej 1919 – 1938. Poznań 1987, kde další literatura, nejnověji pak FIDLER, Jiří – RAJLICH, Jiří – STEHLÍK, Eduard: *Vojenské dějiny Československé republiky*. Sv. 1. Brno (v tisku).

²Životopis prvního náčelníka mise a vrchního velitele československé armády za bojů o Slovensko viz FIDLER, Jiří: První náčelník Hlavního štábu československé branné moci, général de division Maurice-César-Joseph Pellé. *Historie a vojenství* 48, 1999, č. 1, s. 178 – 189.

³Podrobný a komplexní rozbor velitelských funkcí v celém meziválečném období viz FIDLER, Jiří: Velitelé vyšších velitelství československé branné moci v letech 1918 – 1939. *Historie a vojenství* 48, 1999, č. 4, s. 848 – 872.

května 1920 Mukačevo, Užhorod). Svoji existenci ukončilo k 25. září 1925 a místo něho vzniklo nové Zemské vojenské velitelství v Košicích.

Zemský vojenský velitel:

Général de Division Edmond Charles Adolphe HENNOCQUE (25. říjen 1919 – 29. prosinec 1919), Colonel, od 28. dubna 1921 generál V. hodnostní třídy Marie Constantin Robert PARIS (29. prosinec 1919 – 31. říjen 1922), generál V. hodnostní třídy Pascal Marie Léon Pierre CASTELLA (31. říjen 1922 – 15. září 1925).

Divise 9

Velitelství divise vzniklo 1. ledna 1920 přejmenováním z velitelství Divise 12. Sídlilo v Trnavě a podléhalo Zemskému vojenskému velitelství pro Slovensko. Jeho součástí byly Pěší brigáda 17 v Trnavě (od července 1920 v Bratislavě), Pěší brigáda 18 v Žilině a od prosince 1921 také Polní dělostřelecká brigáda 9 v Trnavě.

Velitel divise:

plukovník generálního štábu, od 19. listopadu 1920 generál V. hodnostní třídy Kamil HOLÝ (1. leden 1920 – 29. prosinec 1920), generál V. hodnostní třídy Josef ŠNEJDÁREK (29. prosinec 1920 – 31. leden 1923), generál V. hodnostní třídy, od 10. února 1925 generál IV. hodnostní třídy Sergej VOJCEHOVSKÝ (od 31. ledna 1923).

Divise 10

Velitelství divise vzniklo 1. ledna 1920 přejmenováním z velitelství Divise 11. Sídlilo v Nových Zámčích, od září 1920 v Banské Bystrici, a podléhalo Zemskému vojenskému velitelství pro Slovensko. Jeho součástí byly Pěší brigáda 19 se sídlem velitelství v Banské Belé, od července 1920 v Lučenci, od ledna 1921 v Banské Bystrici a od ledna 1924 v Lučenci, dále Pěší brigáda 20 v Levicích, od července 1920 v Nových Zámkoch a od prosince 1920 v Nitře, a od prosince 1921 také Polní dělostřelecká brigáda 10 v Banské Bystrici.

Velitel divise:

Général de Brigade Pierre Victor FOURNIER (1. leden 1920 – 31. prosinec 1920), plukovník pěchoty, od 20. července 1921 generál V. hodnostní třídy, od 10. února 1925 generál IV. hodnostní třídy Eduard KADLEC (od 31. prosince 1920)

Divise 11

Velitelství divise vzniklo 1. ledna 1920 přejmenováním z velitelství Divise 4. Sídlilo v Košicích a podléhalo Zemskému vojenskému velitelství pro Slovensko. Jeho součástí byly Pěší brigáda 21 se sídlem velitelství v Rožňavě a od října 1920 v Košicích, Pěší brigáda 22 v Košicích a od října 1920 v Rožňavě, a od prosince 1921 také Polní dělostřelecká brigáda 11 v Košicích.

Velitel divise:

generál V. hodnostní třídy Antonín RADA (1. leden 1920 – 26. květen 1920), Général de Brigade Felix Alexis DESTREMAU (26. květen 1920 – 29. listopad 1920), plukovník pěchoty, od 20. července 1921 generál V. hodnostní třídy Jindřich HANÁK (29. listopad 1920 – 25. říjen 1922), generál V. hodnostní třídy, od 29. prosince 1922 generál IV. hodnostní třídy Radola GAJDA (25. říjen 1922 – 1. prosince 1924), generál V. hodnostní třídy, od 10. února 1925 generál IV. hodnostní třídy Josef ŠNEJDÁREK (1. prosinec 1924 – 15. září 1925), generál V. hodnostní třídy Josef KÖPPL (od 15. září 1925).

Divise 12

Velitelství divise vzniklo 1. ledna 1920 přejmenováním z velitelství Divise 10. Sídlilo v Užhorodu a podléhalo Zemskému vojenskému velitelství v Užhorodu, přičemž obě velitelství měla totožné obsazení velitelského sboru. Součástí divisního velitelství byla Pěší brigáda 23 v Mukačevu, Pěší brigáda 24 v Michalovcích a od prosince 1921 také Polní dělostřelecká brigáda 12 v Užhorodu.

Velitel divise:

Colonel, od 28. dubna 1921 generál V. hodnostní třídy Marie Constantin Robert PARIS (1. leden 1920 – 31. říjen 1922), generál V. hodnostní třídy Pascal Marie Léon Pierre CASTELLA (31. říjen 1922 – 15. září 1925).

Za sledované období let 1919 až 1925 (respektive do 15. září 1925) se ve funkcích zemských vojenských velitelů na východě republiky vystřídalo sedm osob, z čehož bylo šest Francouzů. V čele čtyř divisi na Slovensku a Podkarpatské Rusi působil v té době – bez započítání užhorodské divise⁴ – celkem devět velitelů, z nichž tři patřili do stavu Francouzské vojenské mise v Republice československé.⁵ Lze tedy do značné míry hovořit o francouzské dominanci na jedné a odpovědnosti o zabezpečení Slovenska a Podkarpatské Rusi na druhé straně. Vzhledem k významnému postavení těchto Francouzů v celém systému vojenského zabezpečení východu republiky jsou následně uváděny jejich stručné životopisy. Pokud je autorovi známo, jedná se o první komplexní podání životopisných údajů dotyčných osob publikovaných v České republice či na Slovensku.⁶

CASTELLA Pascal Marie Léon Pierre

* 3. únor 1873 (Marseille, dép. Bouches-du-Rhône), † 17. únor 1963 (Paris), francouzský Général de Brigade, československý generál V. hodnostní třídy.⁷

Absolvoval École spéciale militaire v Saint-Cyr, sloužil jako důstojník u alžírských střelců a metropolitní pěchoty, na podzim 1912 absolvoval École Supérieure de guerre a byl zařazen ke štábu vojenského guvernéra Paříže. Po vypuknutí první světové války sloužil ve štábu operační skupiny 1° Armée, koncem roku 1914 se stal velitelem praporu 152° Régiment d'Infanterie, od března 1915 působil jako náčelník štábu 47° Division d'Infanterie a v prosinci 1916 se stal velitelem 9° Régiment d'Infanterie. Od května 1917 vykonával funkci podnáčelníka štábu 5° Corps d'Armée (velitelem sboru byl generál Pellé), po ukončení válečných akcí na západní frontě byl dán k dispozici ministerstvu války, krátce vykonával funkci náčelníka štábu 47° Division d'Infanterie a v červnu 1919 byl zařazen do Mission Militaire Française en Tchécoslovaquie. Během války s maďarskými bolševiky působil jako náčelník štábu Západní armádní skupiny, od října 1919 pak stál v čele štábu Zemského vojenského velitelství pro Slovensko. V říjnu 1922 mu byla propůjčena hodnost československého generála, krátce nato převzal funkci zemského vojenského velitele pro Podkarpatskou Rus a zároveň velitele Divise 12. V září 1925 se vrátil do Francie, kde působil jako profesor v Centre des Hautes Études Militaires. V listopadu 1928 byl jmenován velitelem pěchoty 42° Division d'Infanterie a o měsíc později obdržel hodnost Général de Brigade. V únoru 1933 byl pensionován, ale až do března 1935 působil jako inspektor záložních jednotek v rámci velitelství 8° Région d'Armée. Byl nositelem komturského koříže Oádu eestné legie, komturského koříže Oádu bílého lva, Váleného koříže, Váleného koříže za mimofrancouzská bojišti, Eeskoslovenského váleného koříže a dalších vyznamenání.

DESTREMAU Félix Alexis

* 17. leden 1868 (Besançon, dép. Doubs), † 6. květen 1945 (Safáki, Tunisko), francouzský Général de Division.⁸

Absolvoval École spéciale militaire v Saint-Cyr, poté École d'application de cavalerie v Saumur, a stal se důstojníkem jezdeckva. Sloužil u různých jezdeckých pluků ve Francii, od července

⁴Velitel Divise 12 zastával zároveň funkci zemského vojenského velitele pro Podkarpatskou Rus.

⁵Ve sledované době byl příslušníkem Francouzské vojenské mise také generál Josef ŠNEJDÁREK (1875 – 1945), národností Čech, který v roce 1927 získal československé občanství a není tedy Francouze počítán.

⁶Jinak vynikající biografický lexikon politických osobností meziválečného Československa (viz Kdo byl kdo za první republiky. Politická elita meziválečného Československa 1918 – 1938. Praha 1998.) je ve svých heslech, věnovaných vojenským osobnostem, pro až neskutečné množství chybných údajů prakticky bezcenný.

⁷S.H.A.T. Vincennes, Feuillet individuel gén. Pascal Marie Léon Pierre Castella (1873 – 1963).

⁸S.H.A.T. Vincennes, Feuillet individuel gén. Félix Alexis Destremau (1868 – 1945).

1905 velel eskadroně 23° Régiment de Dragons, v dubnu 1908 byl zařazen jako referent k Direction de cavalerie a v červnu 1913 se stal zástupcem velitele 15° Régiment de Chasseurs. Po vypuknutí první světové války byl jmenován náčelníkem štábu operační skupiny v rámci 2° Armée, od října 1914 zastával funkci přednosty organizačního oddělení štábu Hlavního velitele. Od února do prosince 1915 velel na frontě 15° Régiment de Chasseurs, poté se vrátil zpět ke štábu Hlavního velitele a působil jako jeden z pobočníků. Od ledna 1916 zastával funkci přednosty jezdeckého oddělení ministerstva, v září 1916 byl jmenován velitelem 122° Brigade d'Infanterie, v eervnu 1917 poevzal velení nad 92° Brigade d'Infanterie a v říjnu 1917 se stal velitelem pěchoty 134° Division d'Infanterie. Od ledna 1918 velel pěchotě 1° Division de Cuirassieur a pied, o měsíc později byl povýšen do hodnosti Général de Brigade a po ukončení bojových operací na západní frontě se stal velitelem 6° Brigade de Cavalerie Légere. V květnu 1919 byl zařazen do Mission militaire française en Tchecoslovaquie, v červnu 1919 se stal velitelem Divise 3, bojující v rámci Východní armádní skupiny proti maďarským bolševikům. Od května do listopadu 1920 pak stál v čele Divise 11 v Košicích a v prosinci 1920 se vrátil do Francie. Po krátké dovolené byl v dubnu 1921 určen za velitele 8° Brigade de Dragons, v květnu 1925 převzal velení nad 6° Division de Cavalerie a v srpnu 1928 mu byla udělena hodnost Général de Division. V lednu 1930 byl pensionován a žil jako vojenský pensista v Tunisku. Byl nositelem komturského kříže Řádu čestné legie, komturského kříže Řádu bílého lva, rytířského kříže britského Řádu lázně, Válečného kříže, Československého válečného kříže a dalších řádů a medailí z různých evropských zemí.

FOURNIER Pierre Victor

*16. leden 1867 (Loudun, dép. Vienne), † 7. březen 1945 (Paris), francouzský Général de Division.⁹

Po maturitě nastoupil jako dobrovolník do armády, absolvoval École d'application de l'Artillerie et du Génie a stal se důstojníkem dělostřelectva, sloužil v různých dělostřeleckých jednotkách v metropoli. Roku 1897 absolvoval École Supérieure de guerre a stal se důstojníkem generálního štábu. Poté působil ve vyšších štábech, od roku 1898 velel baterii 22° Régiment d'Artillerie a po krátké stáži ve zpravodajském oddělení Hlavního štábu se stal v prosinci 1903 vojenským přidělcem ve Washingtonu. Od léta 1909 velel oddílu 46° Régiment d'Artillerie a v červnu 1912 převzal funkci vojenského přidělence v Bukurešti. Po vypuknutí první světové války byl zařazen do francouzské vojenské mise v Srbsku, od dubna 1916 pak velel dělostřelectvu 37° Division d'Infanterie, od prosince 1916 velel postupně dělostoelectvu několika sboru, v červnu 1917 mu byla udělena hodnost Général de Brigade a v lednu 1918 byl jmenován velitelem dělostřelectva 1° Armée. Po uzavření příměří převzal velení nad 93° Brigade d'Infanterie a v červenci 1919 byl zařazen do stavu Mission Militaire française en Tchecoslovaquie. V Československu se stal velitelem Divise 11, od ledna 1920 velitelem Divise 10 a od prosince 1920 zemským vojenským velitelem pro Slovensko. Po návratu do vlasti v červenci 1921 převzal velení nad 8° Division d'Infanterie, od září 1921 velel 128° Division d'Infanterie v Porýní, od října 1924 velel 8° Corps d'Armée a v lednu 1929 byl pensionován. Byl nositelem velkodůstojnického kříže Řádu čestné legie, velkodůstojnického kříže Řádu bílého lva, komturského kříže britského Řádu lázně, srbského Řádu bílého orla 2. stupně, Válečného kříže, Československého válečného kříže a řady dalších domácích i zahraničních vyznamenání.

HENNOCQUE Edmond Charles Adolphe

* 15. prosinec 1860 (Gallipolis, USA), † 10. říjen 1933 (Beaumont-la-Chartre, dép. Sarthe), francouzský Général de Division.¹⁰

Absolvoval École spéciale militaire v Saint-Cyr a stal se důstojníkem jezdeckta, v letech 1883 – 1892 sloužil v Africe v 1° Régiment de Chasseur d'Afrique, až do roku 1898 pak působil

⁹S.H.A.T. Vincennes, Feuillet individuel gén. Pierre Victor Fournier (1867 – 1945)

¹⁰S.H.A.T. Vincennes, Feuillet individuel gén. Edmond Charles Adolphe Hennoque (1860 – 1933).

v metropoli u 4° Régiment de Hussards. V říjnu 1900 absolvoval École Supérieure de Guerre a pokračoval ve službě v různých plucích jezdeckva jako důstojník generálního štábu, postupně velel eskadroně, korouhvi a od července 1911 jako velitel 5° Régiment de Chasseurs a cheval, se kterým vstoupil do bojů první světové války na západní frontě. V říjnu 1914 se stal velitelem 7° Brigade de Dragons a v polovině února byl povýšen do první generálské hodnosti, Général de Brigade, přičemž zároveň převzal velení nad 39° Brigade d'Infanterie. Od ledna 1916 velel 20° Division d'Infanterie, v lednu 1918 se vrátil k jezdecktvu jako velitel 2° Division de Cavalerie a pied a o měsíc později byl povýšen do hodnosti Général de Division. Po uzavření příměří byl určen za velitele budované 5. československé sčelecké divise ve Francii a počátkem března 1919 odjel se skupinou důstojníků divisního štábu do Československa. Od 24. března 1919 velel nově vytvářené československé Divisi 3, jež vznikala v okolí Košic, o týden později převzal navíc velení nad celou Rusínskou skupinou (od 15. dubna označovanou jako Karpatská skupina), která zahrovala vojska na demarkační linii východně od řeky Bodrog a jednotky připravující se na obsazení Podkarpatské Rusi. Poté, co francouzští generálové a důstojníci převzali velení na Slovensku, stal se 1. června 1919 velitelem Východní armádní skupiny, vedoucí boj proti maďarským bolševickým jednotkám východně od linie Jelšava – Poprad. Po skončení bojových akcí se na podzim 1919 podílel na výstavbě velitelství armády na východě republiky, kde byl 25. října 1919 postaven do čela Zemského vojenského velitelství pro Podkarpatskou Rus se sídlem v Užhorodu. Zároveň vykonával funkci velitele užhorodské Divise 10. Vzhledem k zachování výjimečného stavu z doby války s Maďarskem (vyhlášen 6. června 1919) na celé Podkarpatské Rusi i po uzavření příměří vykonával zároveň funkci vojenského administrátora tohoto regionu a 19. listopadu 1919 zorganizoval vyhlášení tzv. Generálního statutu Podkarpatské Rusi. Po vypršení ročního závazku služby v československém vojsku předal 27. prosince 1919 všechny své funkce a v lednu 1920 se vrátil do Francie. Zde od června 1920 do prosince 1922 velel 4° Division de Cavalerie, umístěné v okupovaném německém Porýní, poté byl pensionován z důvodu dosažení věkové hranice. Byl nositelem velkodůstojnického kříže Řádu čestné legie, velkodůstojnického kříže Řádu bílého lva, Válečného kříže, Válečného kříže za mimofrancouzská bojiště, Československého válečného kříže a desítky dalších zahraničních vyznamenání.

MITTELHAUSER Eugene Desiré Antoine

* 7. srpen 1873 (Tourcoign, dép. Nord), † 19. prosinec 1949 (Paris), francouzský Général de Division, československý generál IV. hodnostní třídy.¹¹

Absolvoval École spéciale militaire v Saint-Cyr a stal se důstojníkem alžírských střelců, na podzim 1901 absolvoval École Supérieure de guerre a působil jako štábní důstojník na různých místech severní Afriky. Po vypuknutí první světové války velel praporu 3° Régiment de Tirailleurs algériens, v květnu 1915 se stal velitelem 60° Régiment d'Infanterie a od března 1916 působil jako přednosta osobního oddělení Hlavního stanu. V červenci 1917 byl jmenován velitelem 1° Brigade Marocaine, v dubnu 1918 se stal velitelem 36° Division d'Infanterie a zároveň získal hodnost Général de Brigade. Po skončení bojů byl počátkem února 1919 jmenován náčelníkem štábu Mission militaire française en Tchécoslovaquie, od června 1919 velel za války proti maďarským bolševikům Západní armádní skupině, v červenci 1919 mu byla propůjčena hodnost československého generála a od října 1919 stál v čele Zemského vojenského velitelství pro Slovensko. V lednu 1921 převzal od generála Pellé řízení mise a zároveň se stal náčelníkem Hlavního štábu československé branné moci, tuto funkci zastával až do ledna 1926, poté krátce působil jako technický poradce ministra národní obrany. Po návratu do Francie obdržel hodnost Général de Division a stal se nejprve velitelem 18° Corps d'Armée, od ledna 1930 pak velitelem 20° Corps d'Armée. V září 1931 byl jmenován členem

¹¹S.H.A.T. Vincennes, Feuillet individuel gén. Eugene Desiré Antoine Mittelhauser (1873 – 1949).

Conseil Supérieur de la Guerre a v srpnu 1935 byl pensionován. Do služby byl opět povolán v srpnu 1938 jako expert na československou armádu, o rok později byl určen do čela mise, která měla odjet do Polska, k čemuž pro rychlý spád vojenských operací nedošlo. V květnu 1940 se stal velitelem všech francouzských vojsk ve východním Středomoří, ale již v červenci 1940 odešel definitivně do výslužby. Byl vyznamenán velkokřížem Řádu čestné legie, velkokřížem Řádu bílého lva, komturským křížem Řádu belgické koruny, Válečným křížem, Československým válečným křížem a dalšími domácími a zahraničními řády a medailemi.

PARIS Marie Constantin Robert

* 2. červenec 1868 (Moskva, Rusko), † 2. prosinec 1953 (Paris), francouzský Général de Brigade, československý generál V. hodnostní třídy.¹²

Absolvoval École spéciale militaire v Saint-Cyr, poté École d'application de cavalerie v Saumur, a stal se důstojníkem jezdeckta. Sloužil u různých jezdeckých pluků ve Francii a v severní Africe, díky skvělým jazykovým znalostem byl brzy převeden k vojenské diplomatické službě. Od června 1907 působil jako vojenský přidělenec v Madridu s určením pro Španělsko a Portugalsko, po návratu působil od prosince 1912 ve funkci zástupce velitele 11° Régiment de Cuirassiers, s kterým vstoupil na bojiště první světové války. Od prosince 1915 velel praporu 233° Régiment d'Infanterie, od května 1916 zastával funkci velitele 310° Régiment d'Infanterie, v srpnu 1916 byl vyslán jako člen vojenské mise do Portugalska a po návratu v lednu 1917 se stal velitelem 344° Régiment d'Infanterie. V srpnu 1917 byl vyslán do Ruska jako člen mise generála Tabouise, přičemž na Ukrajině navázal první kontakty s příslušníky československých legií v Rusku, k nimž byl v únoru 1918 přidělen jako představitel francouzské armády. Od června 1918 zastával funkci náčelníka Mission française pres l'Armée Tchecoslovaque en Sibérie, od listopadu 1918 působil jako zástupce generála Janina na Sibiři. V létě 1919 se vrátil do Francie a byl hned zařazen do Mission militaire française en Tchecoslovaquie, ve válce proti maďarským bolševikům velel nejprve tzv. Prozatímní divisi, od srpna 1919 velel Divisi 5 a v prosinci 1919 převzal funkci zemského vojenského velitele pro Podkarpatskou Rus, spojenou s velením Divisi 12. V říjnu 1922 se vrátil do Francie, kde byl nejprve jmenován velitelem 7° Régiment de Spahis, od března 1924 velitelem 2° Brigade de Cavalerie d'Algérie. V červnu 1924 obdržel hodnost Général de Brigade a v červenci 1928 byl pensionován. Během své vojenské služby obdržel velké množství vyznamenání mnoha evropských států, byl mu udělen komturský kříž Řádu čestné legie, komturský kříž Řádu bílého lva, komturský kříž Řádu britské říše, komturský kříž španělského Řádu Karla III., Válečný kříž, Válečný kříž za mimofrancouzská bojiště, Československý válečný kříž a další řády a medaile.

SPIRÉ Claude Martin François Joseph

* 16. červenec 1867 (Lafleche, dép. Sarthe), † 2. říjen 1951 (Saint-Cas, dép. Côtes-du-Nord), francouzský Général de Division, československý generál IV. hodnostní třídy.¹³

Absolvoval École spéciale militaire v Saint-Cyr a stal se důstojníkem pěchoty, v letech 1890 – 1897 sloužil u 2° Régiment de Zouaves v Alžíru, pak u metropolitní pěchoty. V říjnu 1899 absolvoval École Supérieure de Guerre a stal se důstojníkem generálního štábu. Sloužil převážně u štábu vojenského guvernéra Paříže, po vypuknutí první světové války byl jmenován podnáčelníkem štábu operační skupiny a v prosinci 1914 se stal operačním důstojníkem 4° Armée. Od května 1915 stál v čele štábu 15° Corps d'Armée, v prosinci 1915 byl jmenován velitelem 55° Régiment d'Infanterie a v květnu 1916 se vrátil do funkce náčelníka štábu 15° Corps d'Armée. V lednu 1917 byl jmenován náčelníkem štábu 5° Armée, v květnu 1917 přešel ve stejné funkci k 4° Armée a v lednu 1918 se stal velitelem pěchoty u 36° Division d'Infan-

¹²S.H.A.T. Vincennes, Feuillet individuel gén. Marie Constantin Robert Paris (1868 – 1953).

¹³S.H.A.T. Vincennes, Feuillet individuel gén. Claude Martin François Joseph Spiré (1868 – 1951).

Vojenská história

terie. Koncem srpna 1918 poevzal velení nad 22° Division d'Infanterie a zároveň mu byla doea-
ni propuena hodnost Général de Brigade. Po uzavoení poímioí velel krátce 65° Brigade d'In-
fanterie, ale již v dubnu 1919 byl zaoazen do Mission militaire française en Pologne. Ve
Varšavě se nejprve podílel na výstavbě vojenského školství nové polské armády, zvláště pak
při vzniku Wojennej Szkoły Sztabu Generalnego, v misi zastával funkci náčelníka školského
a výcvikového oddělení, v létě 1920 se mimo to také podílel na odrazení útoku Rudé armády
jako poradce velitele Frontu Polnocznego. Přímo z Varšavy odjel v srpnu 1921 do Prahy, kde
byl začleněn do Mission militaire française en Tchecoslovaquie, a stal se zemským vojenským
velitelem pro Slovensko. V září 1925 se vrátil do Francie a převzal funkci velitele 21° Divi-
sion d'Infanterie, v prosinci 1926 mu byla udělena hodnost Général de Division. Od června
1927 pusobil v čele Mission militaire française au Brésil a po svém návratu v červenci 1930
byl pensionován. Během své služby obdržel řadu vyznamenání, mezi nimi velkodůstojnický
kříž Řádu čestné legie, velkodůstojnický kříž Řádu bílého lva, důstojnický kříž polského Řá-
du Virtuti Militari, komturský kříž Řádu Polonia Restituta, Válečný kříž, Československý
válečný kříž a další dekorace.